

ASF-UPPDRAGET

2019-12-19

Bakgrund

Idén om arbetsintegrerande sociala företag (ASF) har funnits med sedan Samordningsförbundets start. SOF Norra Bohuslän startade 2006 och SOF Uddevalla, Orust, Färgelanda startade 2008. De slogs ihop 2015 och SOF Väst bildades. I Samordningsförbunden har diskussioner förts att ASF kan vara en möjlighet till arbete för personer som har svårt att komma in på den ordinarie arbetsmarknaden. Målgruppen för den finansiella samordningen står ofta långt från arbetsmarknaden och är därför i behov av särskilt anpassade arbetsplatser för att få ett arbete. ASF kan fungera som en sådan arbetsplats.

Denna rapport är sammanställd av Lena Östman, utvecklare av ASF på Samordningsförbundet Väst.

Vad är ett ASF

Med begreppet arbetsintegrerande sociala företag avses företag som:

- driver näringsverksamhet med övergripande ändamål att integrera personer, med stora svårigheter att få och / eller behålla ett arbete, i arbetsliv och samhälle
- skapar delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller på annat väl dokumenterat sätt
- i huvudsak återinvesterar sina vinster i den egna eller liknande verksamheter
- är organisatoriskt fristående från offentlig verksamhet

SOF Västs arbete med ASF

Samordningsförbund kan med fördel ta en aktiv roll och stimulera till att fler arbetsintegrerande sociala företag startar och växer genom finansiering av strukturövergripande insatser såsom att

- finansiera en samordnare med uppgift att sprida information och kunskap om ASF
- bidra till att parterna lokalt arbetar med frågor som rör ASF
- vara positiva för de möjligheter som ASF kan innebära för FINSAM:s målgrupper
- utöva strategiskt påverkansarbete till myndigheter, beslutsfattare och näringsliv
- medverka i framtagandet av policybeslut
- arrangera inspirationsdagar, seminarier eller studiebesök om ASF

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

SOF Väst har sedan november 2015 finansierat ett uppdrag att sprida kunskap om och vara stöd för utvecklingen av ASF i vårt område. Uppdraget har inneburit en heltidstjänst som utvecklare av ASF t o m 2018. Under 2019 minskades tjänsten till 50%.

Arbetet med ASF har skett på både strukturell och individuell nivå. På individuell nivå för deltagare som står långt från arbetsmarknaden, som har svårigheter att få ett arbete och som skulle kunna starta ett ASF. På strukturell nivå genom att följa upp och stödja de insatser inom ASF som finansieras och genomförs av SOF Väst. Vidare att vara stöd och kontaktperson mellan befintliga arbetsintegrerande sociala företag både inom förbundets område och inom myndigheterna.

Genomförda insatser

Dingle Hundcenter

2014 blev processamordnaren och förbundschefen inbjudna till ett möte på Naturbruksgymnasiet i Dingle mot bakgrund av att man där sedan länge haft tankar om att starta ett hunddagis. Övriga närvarande på mötet var en representant från VG-regionen, den administrativa chefen på Naturbruksgymnasiet, en ansvarig person från Coompanion och lärare från "hundlinjen" på Naturbruksgymnasiet.

Arbetet med att starta ett ASF fortsatte under våren 2014 och då beslutade SOF Norra Bohuslän och SOF Uddevalla, Orust och Färgelanda att avsätta 50 tkr/förbund totalt 100 tkr till utbildning i socialt företagande. Utbildningen, som köptes av Coompanion, startade därefter i slutet av 2014.

Under april månad bildades den ekonomiska föreningen, Dingle Hundcentrum av sju medlemmar samt handledare. Till styrelse utsågs därefter fyra personer. Från maj till december 2015 finansierade SOF Väst en handledartjänst på 50% på Dingle Hundcentrum.

Utbildning i socialt företagande

En utbildningsinsats i socialt företagande genomfördes från augusti 2016 till december 2016 för deltagare på SFI av Coompanion. Utbildningen finansierades av SOF Väst. Denna insats var ett samarbete mellan SOF Väst och Vuxenutbildningen i Uddevalla.

Syftet med denna utbildning var att skapa sysselsättning i form av ett ASF. Två grupper bildades, varav en för arbete inom lokalvård och en för arbete inom kafé/restaurang. Kafé-gruppen samarbetade med Potatisgårdens Vänner och ur den föreningen bildades sedan det arbetsintegrerande sociala företaget Café Svea i Uddevalla.

Arbete i kommunerna

Från september 2016 till december 2016 finansierade SOF Väst ett uppdrag på 30% per kommun för utveckling av ASF. Syftet var att öka kunskapen om ASF och en kompletterande arbetsmarknad i respektive kommun samt stödja en utveckling för att integrera människor som har stora svårigheter att få ett arbete, i arbetslivet och i samhället.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

De mer konkreta målen med arbetet var att bilda nätverk mellan de som arbetar med ASF i de olika kommunerna. Att skapa, stärka samt organisera samverkan och stödstrukturer för ASF i den egna kommunen samt att undersöka om möjliga kommunala verksamheter fanns som gick att ”knoppa av” till ASF. Men också att vara ett stöd för ASF i den egna kommunen. Detta var en start på ett handläggarnätverk som sedan fortsatte under tre år, t o m 2019, med fyra träffar per år.

Under åren som gått har kontakter funnits i samtliga kommuner i SOF Västs område.

I Sotenäs kommun har det tagits fram en policy för främjande av den sociala ekonomin och arbetsintegrerande sociala företag. Munkedals kommun har också tagit fram en policy men den är inte antagen av kommunfullmäktige ännu.

Utvecklaren har ordnat möten med föreningar, organisationer och verksamheter som vill starta ASF: Sotenäs – Kulturhuset i Hunnebostrand, Lysekil – Arken och AME, Strömstad – Återbruket och Sköna böners café och butik, Uddevalla – Cykelbruket (ABF)

I Svanesund på Orust startade Orustmodellen under våren 2018. Målet var att projektet skulle bli ett ASF. Orustmodellen fick projektmedel från Leader Södra Bohuslän och Orust kommun, vilka stod för lokalhyran i Svanesund. Orustmodellens verksamheter var kafé, cykelverkstad och möbelrenovering. I maj 2019 tvingades Orustmodellen läggas ner av ekonomiska skäl.

I dagsläget finns följande ASF inom vårt område: Vägen Ut! Branneby, Dingle Hundcenter och i Uddevalla finns Café Svea, Cykelbruket och Mashalla Uddevalla. Dessa företag har kommit olika långt på sin väg mot att bli arbetsintegrerande sociala företag.

Övriga insatser:

- Anordnat informationsträffar och utbildning med Coompanion Fyrbodals för nätverket i ASF.
- Skapat ASF-nätverk för tjänstepersoner och politiker i Uddevalla kommun med fyra träffar per år och från 2018 till och med 2019.
- Arrangerat studiebesök på olika ASF för nätverken: Returum i Mölndal, Vägen Ut Branneby i Tanum, Orustmodellen i Svanesund, Mamas Retro och Lärjeåns Trädgårdar i Göteborg och bussrundtur till olika Vägen Ut - kooperativ i Göteborg. Dessa studiebesök har finansierats av SOF Väst.
- Bjudit in och stått för kostnaderna för en representant per kommun till Stora Sociala Företagsdagen i Göteborg från 2016 till 2019.
- Genomfört utbildning i ASF för tjänstepersoner i kommunerna.
- Genomfört en grundutbildning i socialt företagande /ASF för tjänstepersoner i våra samverkande myndigheter.
- I samarbete med Coompanion genomfört en etableringsanalys på Arbetsförmedlingen inför start och drift av ett ASF där det kan bli aktuellt med en upphandling av utbildning i socialt företagande. Etableringsanalys är en metod för tidig analys av affärsidé. Analysen görs i en

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

större grupp och utgör ett underlag för att kunna fatta beslut om idén är värd att arbeta vidare med.

- Stöttat befintliga ASF, såsom Dingle Hundcentrum, Vägen Ut! Branneby, Café Svea och Cykelbruket i Uddevalla samt Orustmodellen i Svanesund. Utvecklaren har stöttat dem framför allt i personalärenden och i kontakten med Arbetsförmedlingen och kommunen. Café Svea och Orustmodellen har också fått mycket stöd i sina respektive uppstartsfasen.
- Arrangerat inspirationstillfällen och föreläsningar om ASF för deltagare.
- Deltagit i nätverk tillsammans med SOF Trollhättan, Lilla Edet och Grästorps, SOF Vänersborg och Mellerud samt Coompanion.
- Anordnat konferenser som till exempel: "Hur vi skapar möjligheter för ASF" tillsammans med Tillväxtverket, Coompanion och andra Samordningsförbund. Detta för att sprida kunskaperna om ASF.
- Ingått i ett riksnätverk med tjänstepersoner runt om i landet för utvecklande av ASF. Där har vi delat kunskaper och erfarenheter. Vi har också skapat en inspirationsdag för chefer och politiker för en ökad samverkan mellan kommuner och ASF.

Erfarenheter och framgångsfaktorer

För ASF

- Det arbetsintegrerande sociala företaget måste ha en hållbar affärsidé. De kan inte förlita sig på att få intäkter endast genom att sälja arbetsträningsplatser.
- Någon form av offentligt stöd behövs som, t ex lön till en handledare under första året, eller till hyreskostnaden. Beviljade projektmedel kan också vara en hjälp vid uppstart av företaget.
- Det är viktigt att företaget är väl förankrat i kommunen.
- Samarbete med det lokala näringslivet, vara med på företagsträffar.
- Det är bra om det finns ett nätverk mellan de olika ASF:en, så att de på så sätt kan stötta varandra.

Stödstrukturer

- För mig som utvecklare hade en styrgrupp varit önskvärt där AME-chef, sektionschef från AF, förbundschef från SOF Väst och kanske även chef från Näringslivskontoret skulle ingått. Detta för att få snabbare beslutsvägar men också för att utvecklaren kan få uppdrag/riktlinjer därifrån.
- Att det finns någon tjänsteperson som är ansvarig för socialt företagande i varje kommun. Vill man ha ASF så måste kommunen våga satsa.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

- Samverkan mellan myndighetspersoner, civilsamhället och de arbetsintegrerande sociala företagen.
- En resursperson till företagen. Denna funktion skulle kunna bekostas av de olika ASF:en och arbeta på uppdrag av dem, med t ex marknadsföring och stöd vid anbudsförfarande.
- Vill kommunerna ha ASF så måste kommunen ha en stödstruktur med ett tydligt ställningstagande, helst en policy för främjande av sociala företag.
- Här kommer ett sista råd från verksamhetsledare Kristina Merker Siesjö Yalla-trappan i Malmö: Modiga politiker och modiga tjänstepersoner krävs för att det ska startas fler ASF!